

Les 1 Discussiëren kun je leren

Wie wordt het Amsterdammertje van 2014?

IEDEREEN MOET VERPLICHT IETS VOOR EEN ANDER DOEN

Doelstelling

Referentieniveau Mondelinge taalvaardigheid:

Gesprekken algemeen: De leerling kan gesprekken voeren om informatie en meningen uit te wisselen, uitleg te geven en te volgen over het thema.

De leerling kan woorden ondersteunen met non-verbaal gedrag.

Luisteren algemeen: De leerling kan kritisch luisteren naar meningen en opvattingen en een reactie geven.

Sociaal-emotioneel en burgerschap:

De leerling denkt na over wat burgerschapsvaardigheden zijn en wat het belang is van vrijwilligerswerk.

Doelgroep

Bovenbouw groep 6, 7, 8 en eerste en tweede klas VO (alle niveaus).

Organisatie

De les duurt 60 - 75 minuten.

Nodig

- Voor elke leerling: het kopieerblad "ABC"(BIJLAGE 1.1)
- Powerpoint met woordenschatposter en link naar YouTube filmpjes (BIJLAGE 1.2):
  1. Amsterdammertje van het jaar 2013: <https://www.youtube.com/watch?v=oegZksAnnGO>
  2. Alexey is winnaar: <https://www.youtube.com/watch?v=e7Pl5LNOwY>
- A3 papier, rode stift, groene stift per groepje van vier leerlingen

Werkvormen

- Discussie in kleine groep, met voorzitter en notulist. Het doel van de discussie is 'consensus'.
- Lagerhuisdiscussie met 'adviespanel'. De discussie is adviserend van aard.

Woordenschat basis¹

De discussie = Een gesprek tussen mensen waarin ze het hebben over iets waarover ze verschillend denken.

Overtuigen = De ander overhalen, zodat hij vindt wat jij vindt.

De mening = Wat je van iets vindt of hoe je over iets denkt.

Het argument = Waarom je iets vindt.

Het feit = Een te controleren waarheid, daarover kun je niet discussiëren.

Script:

"Kennen jullie de verkiezing van het Amsterdammertje van het jaar? Die verkiezing heeft vorig jaar voor de tweede keer plaatsgevonden. Dat is een feit. Het is een te controleren waarheid. Er valt niet over te discussiëren. De verkiezing vond ik een goed idee. Dat heb ik ook tegen mijn buurvrouw gezegd. Maar zij was het niet met mij eens. Dit leidde tot een discussie. Een discussie is een gesprek dat twee mensen hebben over iets waar ze verschillend over denken. Ze proberen elkaar van hun eigen mening te overtuigen. Overtuigen betekent dat je de ander probeert over te halen, zodat hij ook vindt wat jij vindt. Mijn buurvrouw vindt dat de verkiezing alleen geschikt is voor volwassenen, dat is haar mening. Een mening is wat iemand van iets vindt. Mijn buurvrouw gaf ook een reden voor haar mening. Dat noem je een argument. Haar argument was: 'Kinderen hoeven niet beloofd te worden als ze iets goeds doen voor een ander.' Ik had een tegenargument; een reden waarom. Ik denk dat kinderen het goede voorbeeld kunnen zijn voor volwassenen. Ik vind dat die kinderen allemaal kans moeten maken op de titel: 'Het Amsterdammertje van het jaar'. Dat is mijn mening."

Woordenschat verrijking² =

De burger = inwoner van een stad of dorp.

De rechten = wat je mag volgens de wet.

Vrijwillig = wat je zelf wil doen.

Verplicht = wat je moet doen.

¹ begrippen die leerlingen écht moeten kennen voordat u aan de les begint.

² Deze woorden kunt u aan de hand van de Powerpoint uitleggen.

Lesbeschrijving Discussiëren kun je leren.

Opzetfase (10 min.)

Kennen de leerlingen de basisbegrippen nog niet? Bied dan het script aan. Doe dat bij voorkeur voorafgaand aan deze les. Als u dat wenst kunt u bij aanvang van deze les de nieuwe woorden (verrijking) uitleggen. Deze woorden worden visueel ondersteund in de Powerpoint.

Script³:

"Wist je dat wij allemaal burgers zijn? Een burger is een inwoner van een stad of dorp. Wij allemaal dus. Als burger heb je rechten en plichten. Dit zijn de dingen die je mag volgens de wet (je recht), en de dingen die moet doen (plicht). Waar ik het met jullie over wil hebben is wat je vrijwillig doet voor een ander. 'Vrijwillig' betekent uit vrije wil en niet verplicht. Zo kun je voor je moeder iets vrijwillig doen, maar ook voor je buurman of voor iemand aan de andere kant van de wereld. Gewoon omdat je daar zin in hebt, omdat je een ander wil helpen of omdat je het belangrijk vindt. Je kunt iets kleins vrijwillig (uit vrije wil) doen, maar je kunt het ook groots aanpakken. Bijvoorbeeld door speelgoed te verzamelen in de buurt en dit op te sturen naar kinderen die niets hebben om mee te spelen. Al deze voorbeelden doe je zogezegd 'vrijwillig' omdat je ze niet hóeft te doen. Het is namelijk niet verplicht om iemand te helpen. Als je iets vrijwillig doet, word je niet betaald. Je krijgt er dus eigenlijk niks voor terug. Of toch? Vrijwilligers worden van hun werk niet rijk, maar ze worden er wel vaak heel erg blij van. Ze helpen namelijk andere mensen; andere burgers. En die burgers worden andersom ook heel blij van de hulp van vrijwilligers.

Wat ik graag van jullie wil weten is: Doe jij ook dingen vrijwillig? Welke dingen zijn dat?"

U laat de leerlingen kort reageren.

U zegt: "Kennen jullie de verkiezing van het Amsterdammertje van het jaar? Vorig jaar waren er tien genomineerden, dat zijn kinderen die kans maakten om Amsterdammertje van het Jaar te worden. In dit filmpje zie je de genomineerden. De opdracht is: Luister goed naar hun verhalen en maak je persoonlijke top 3. Wie had er volgens jou moeten winnen? Schrijf dit op."

U bekijkt het filmpje met de klas: <https://www.youtube.com/watch?v=oegZksAnnGQ> U stopt een aantal keer op gezette momenten, zodat de leerlingen tijd hebben om na te denken en aantekeningen te maken.

U laat de leerlingen één minuut in tweetallen overleggen. Vraag hen daarna of de leerlingen het met elkaar eens waren. Een ander woord voor het met elkaar eens worden, is 'consensus bereiken'. "Hebben jullie consensus bereikt en zijn jullie het eens geworden? Op wie hadden jullie gestemd en waarom?"

Ga op zoek naar wat de gemeenschappelijke bevindingen van de leerlingen zijn.

Beeldvormingsfase (5 min.)

"Ik ben benieuwd welke klusjes jullie vrijwillig doen." U verdeelt de klas in groepjes van vier leerlingen. Deel de A3 vellen papier uit. Maak duidelijk dat elk groepje een woordweb moet maken. Daarin moeten zij zoveel mogelijk klusjes noteren die de leerlingen doen en of waarvan zij denken dat die voor een ander gedaan kunnen worden. Las hiervoor 2 minuten in. Vraag de leerlingen of ze willen werken met een notulist. Gebruik www.online-stopwatch.com om de tijd te bewaken.

Zijn de leerlingen klaar? Leg uit dat ieder groepje een inventarisatie moet maken van de leuke klusjes en de minder leuke klusjes. "Bereik consensus over wat je een leuk klusje vindt en onderstreep die met een groene stift (groen = leuk). De minder leuke klusjes onderstreep je met een rode stift (rood = stom). Je krijgt hiervoor weer 2 minuten. Na deze opdracht inventariseert u de 'vervelende klusje'. Is de klas het met elkaar eens? Is er consensus?"

Meningsvormende fase (15 min.)

Vraag: "Wat nou als je verplicht wordt om deze klusjes te doen voor een ander? Wat gebeurt er als niemand meer vrijwillig iets voor een ander wil doen? Moet het dan worden verplicht?"

---

³ Lees voor of vertel in eigen woorden.

De stelling die vandaag centraal staat is:

Iedereen moet verplicht iets voor een ander doen.

U zet de stelling op het bord. Ieder kind heeft een ABC-schema met "Ik vind... omdat... bijvoorbeeld" voor zich. U licht dit schema toe en geeft een denkdemonstratie van hoe u de eerste rij zou invullen. "Ik denk aan de stelling en ik denk: ja ik ben het met de stellingen eens, omdat..." (Vul zelf in.) De tweede rij vult u samen met de leerlingen in. Geef de leerlingen voldoende denktijd. Hierna mogen de leerlingen het schema in tweetallen invullen. Dit mag niet langer duren dan acht minuten.

Als de tweetallen aan de slag zijn, helpt u de leerlingen die dat nodig hebben. Indien veel leerlingen problemen hebben met hun argumentatie legt u de les stil. Vraag aan een aantal leerlingen die de opdracht goed hebben begrepen om een denkdemonstratie te geven.

Verdiepingsfase (25 min.)

U zorgt ervoor dat alle leerlingen een argument op papier hebben. Daarna kunt u van start gaan met de Lagerhuisdiscussie. U legt uit dat het doel van de discussie is om met een advies te komen voor elkaar én voor de jury van de verkiezing van het Amsterdammertje van het Jaar.

Vraag welke leerlingen willen plaatsnemen in het 'adviespanel'. Dit panel bestaat uit drie leerlingen die aantekeningen maken tijdens het debat. Het panel schrijft de belangrijkste adviezen op waar de leerlingen mee komen. Na afloop van de discussie presenteert het adviespanel hun notities.

U bent de gespreksleider van de 'Lagerhuisdiscussie'. U last hiervoor 12 minuten in. U bewaakt de tijd met behulp van bijvoorbeeld: www.online-stopwatch.com en zorgt ervoor dat iedereen het woord krijgt. Indien nodig last u een time-out in voor coaching met behulp van 'tips en tops'. Stimuleer de leerlingen (non-verbaal) om te gaan staan. Valt de discussie stil, breng deze dan op gang door het stellen van de subvragen:

- Wat is het nut van verplichten?
- Moet iedereen worden verplicht of mogen er uitzonderingen worden gemaakt?

Richting advies voor jury Verkiezing Amsterdammertje van het Jaar?

- Vind je dat iemand die iets voor een ander doet mag worden beloond? En zo ja hoe? Is de verkiezing een mooie beloning?
- Ken je verhalen van jonge vrijwilligers die jou hebben geïnspireerd? Wil je die nomineren?

Na de discussie vraagt u het adviespanel naar voren te komen. Hoe hebben zij het ervaren om te luisteren en notulen te maken? Wat zijn hun bevindingen? Wat is hun advies en voor wie?⁴

Evaluatiefase (5 min.)

Evalueer met de kinderen de les. Herhaal de stelling en vraag of leerlingen door de discussie van mening zijn veranderd. Als de leerlingen niet van gedachte zijn veranderd, vraag dan welke ideeën of opmerkingen hen zijn bijgebleven en waarom.

"Wil je weten wie de winnaar was van vorig jaar?"

Bekijk het filmpje: <https://www.youtube.com/watch?v=e7PI5LNOwY> Een terechte winnaar ja of nee?

Hang de poster van de verkiezing 2014 op.

Nomineer NU jouw Amsterdammertje van het Jaar. www.wikistad.nl/avhj

---

⁴ Stuur u de juryadviezen naar de Stichting Discussiëren Kun Je Leren? info@discussierenkunjeleren.nl o.v.v. tips jury AVHJ. Zo komen de adviezen daadwerkelijk bij de jury terecht.